HE 38/2024 vp, Tupakkalaki

Sosiaali- ja terveysvaliokunta, 25.4.2024

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos

24.4.2024

Uudet nikotiinituotteet houkuttavat nuoria

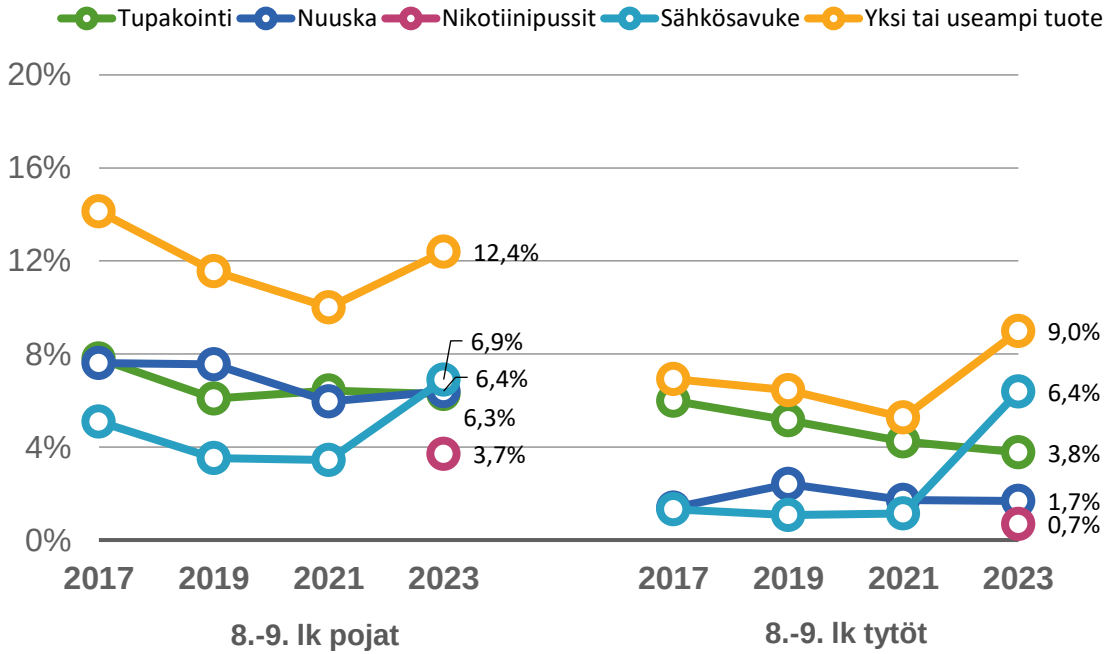

- Jotain tupakka- tai nikotiinituotetta käyttävien osuus kääntyi nousuun – taustalla sähkösavuke ja nikotiinipussit
- Uudet tuotteet on kehitetty erittäin houkutteleviksi (maut, värit, jne.) ja samalla nikotiinimäärä voi olla suuri

Nikotiinipussien käyttö yleistä nuorilla, väestöryhmittäiset erot suuret

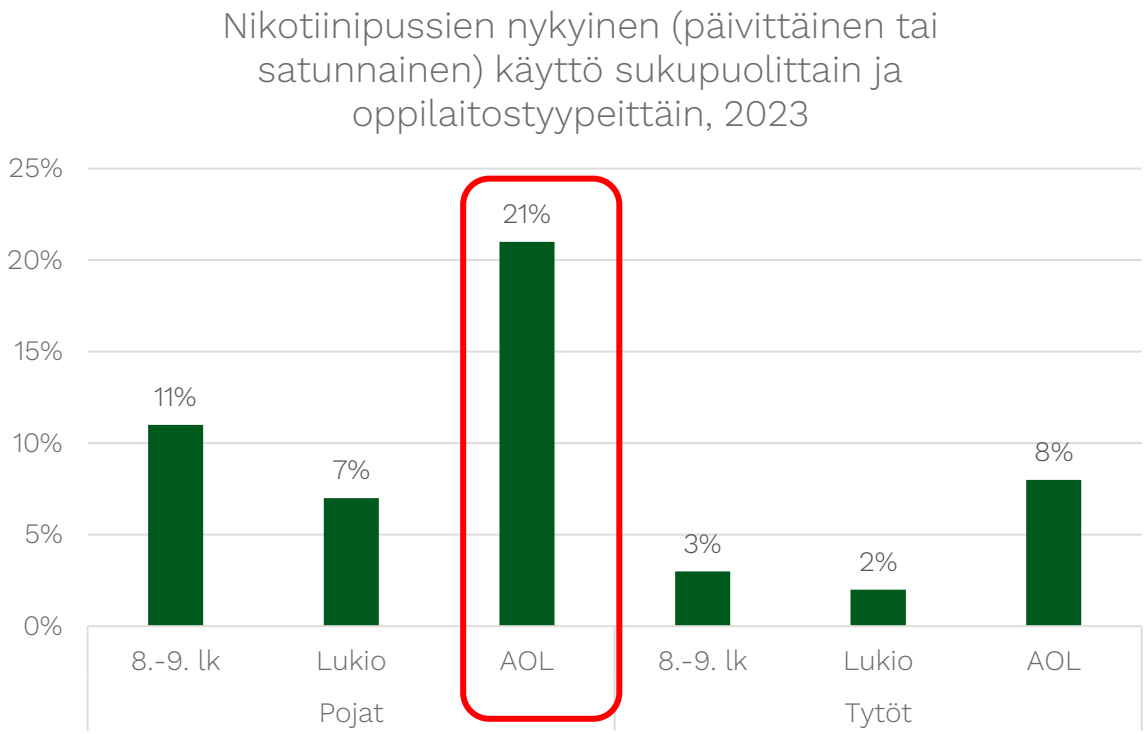

- Nikotiinipussien käyttö 2-4 kertaa yleisempää ammattiin opiskelevilla kuin yläkoululaisilla tai lukiolaisilla
- Myös muiden tupakka- ja nikotiinituotteiden käyttö yleisempää ammattiin opiskelevilla
- Riskit väestöryhmittäisten terveyserojen kasvuun

Makuaineet houkuttavat nuoria – mentoli tärkeä

- Tupakka- ja nikotiinituotteiden makuaineet houkuttelevat nuoria
- Ne edistävät käytön aloittamista ja nikotiiniriippuvuuden syntyä
- Makuaineet tärkeä syy käyttää nikotiinituotteita
- Mentoli lisää nikotiinin imeytymistä, se on hyvin yleisesti käytetty aine nikotiinipusseissa (kielletty kaikissa muissa tupakkalain alaisissa tuotteissa)

Nuuskan korvaamiseen riittää jo matalampi nikotiinimäärä

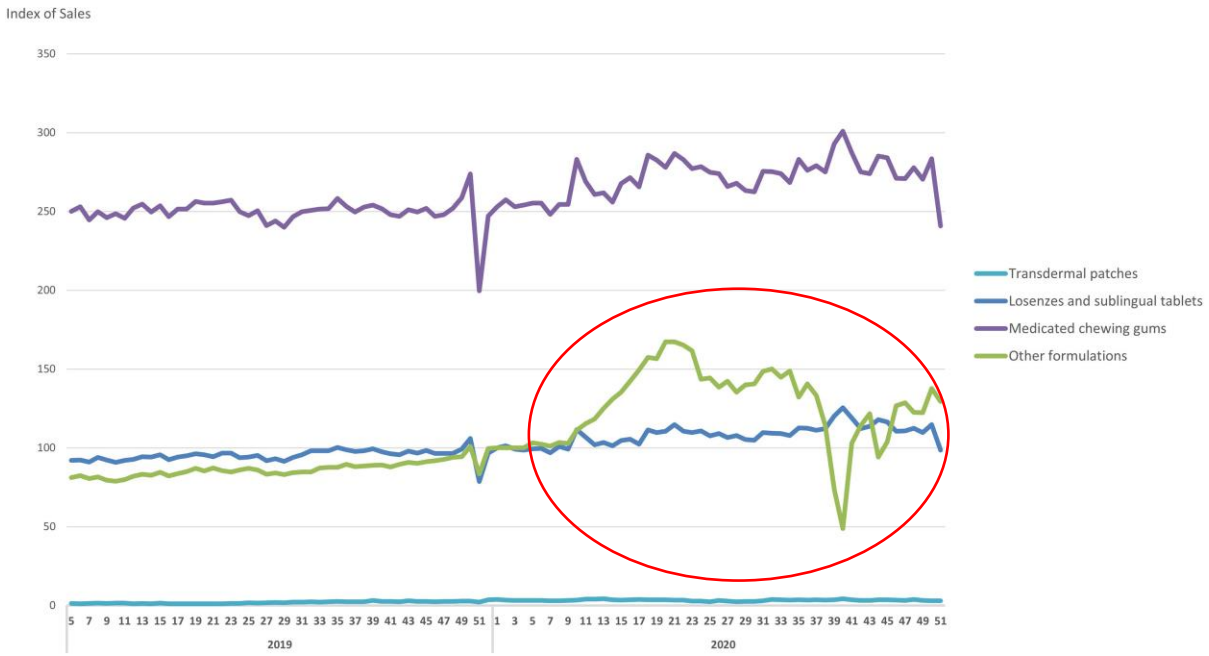

- Lääkelailla säännelty nikotiinipussi (max. 4 mg/g) näyttäytyy vaihtoehtona nuuskalle
- Lääkkeenä myytävien nikotiinipussien myynti kasvoi koronapandemian matkustusrajoitusten aikana, kun nuuskan saatavuus heikkeni (tupakoinnissa vain vähäisiä muutoksia koronan aikana)

THL:n keskeiset muutosehdotukset hallituksen esitykseen

- Yhdenmukainen makuaineiden kielto verrattuna muihin tupakkalain alaisiin tuotteisiin
  - Sallittu ainoastaan tupakkamaut; houkuttelevien ainesosien käyttö ei perusteltua (WHO FCTC, Artikla 9 ja 10)
  - Makuaineet merkittävä tekijä käytön aloittamisessa eritoten nuorille. Mentoli tärkeä lisäaine.

- Nikotiinirajan laskeminen 16,6 mg/g → max. 8 mg/g
  - Riski nikotiiniriippuvuuden syntyyn ylläpitoon + nikotiinin haitat
  - Lähempänä muiden pohjoismaiden ja Euroopan maiden sääntelyä

- Ikärajan nosto 18 ikävuodesta 20 ikävuoteen
  - Käytön aloittamisen ehkäisy nyt ehdotetuksi tehtävien toimenpiteiden tasapainottamiseksi

- Nuuskan maahantuonnin määrän pienentäminen 0,5 kg/vrk ja määrän yhdenmukaistaminen nikotiinipusseille
  - Nikotiinipusseja koskevien muutosehdotusten vaikutus voi jäädä vähäiseksi ja nikotiinipusseilla voi syntyä vastaava laiton markkina kuin nuuskalle
- Valvontamaksun tulisi kumuloitua myynnissä olevien tuoteryhmien lukumäärän mukaan
  - Valvontamaksuilla voidaan tukea tupakkalain tavoitetta rajoittamalla saatavuutta ja kannustamalla kauppoja luopumaan asteittain poltettavien tupakkatuotteiden myynnistä

Lähteet

- Aro M, et al. Sales of tobacco and nicotine replacement therapy products, especially nicotine pouches, increased in Finland during the COVID-19 pandemic. Nordic Studies on Alcohol and Drugs. First published online April 18, 2024. https://doi.org/10.1177/14550725241243150
- Goldenson NI, Leventhal AM, Simpson KA, Barrington-Trimis JL. A review of the use and appeal of flavored electronic cigarettes. Current Addiction Reports 2019 Jun 15;6:98-113. Jun;6(2):98-113. https://dx.doi.org/10.1007/s40429-019-00244-4
- Lewis MJ, Wackowski O. Dealing with an innovative industry: a look at flavored cigarettes promoted by mainstream brands. American Journal of Public Health 2006 Feb;96:244-51. https://dx.doi.org/10.2105/AJPH.2004.061200
- Kong G, Morean ME, Cavallo DA, Camenga DR, Krishnan-Sarin S. Reasons for electronic cigarette experimentation and discontinuation among adolescents and young adults. Nicotine & Tobacco Research 2015;17:847-54. https://dx.doi.org/10.1093/ntr/ntu257
- Peña S, et al. Changes in prevalence and sociodemographic correlates of tobacco and nicotine use in Finland during the COVID-19 pandemic. European Journal of Public Health 2023;33(5):844-850. https://doi.org/10.1093/eurpub/ckad104
- Ruokolainen O, et al. Changes in smoking due to COVID-19 pandemic among persons of migrant origin compared with the general population: a population-based study. Scandinavian Journal of Public Health. First published online September 19, 2023. https://doi.org/10.1177/14034948231199792
- THL, Kouluterveyskysely http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-408-159-7
- Wickham RJ. The Biological Impact of Menthol on Tobacco Dependence. Nicotine & Tobacco Resesearch 2020;22(10):1676–84. https://doi.org/10.1093/ntr/ntz239
- Zare S, Nemati M, Zheng Y. A systematic review of consumer preference for e-cigarette attributes: flavor, nicotine strength, and type. PloS One 2018;13:e0194145. https://dx.doi.org/10.1371/journal.pone.0194145

Kiitos

Tupakkalain tavoitteen saavuttamisen tueksi tarvitaan tehokkaita lisätoimia